

DAVID LAWS

Hitlerovi sirotci

Historický
román podle
skutečných
událostí.

xyz

Hitlerovi sirotci

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

David Laws

Hitlerovi sirotci – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

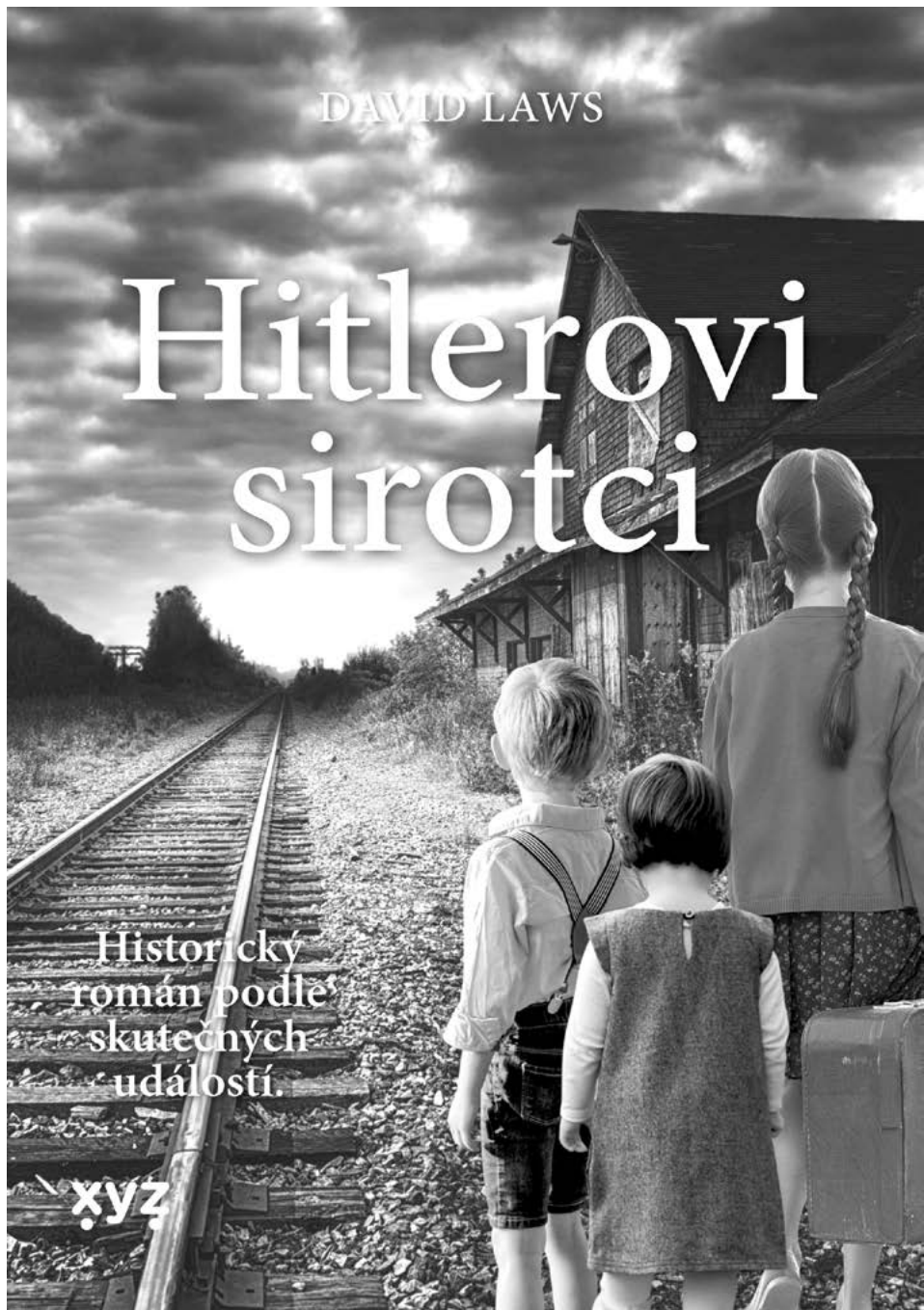
ALBATROS **MEDIA**

DAVID LAWS

Hitlerovi sirotci

Historický
román podle
skutečných
událostí.

xyz

© David Laws, 2020

Published by arrangement with Rights People, London

© Nakladatelství XYZ, 2022

Translation © Silvie Mitlenerová, 2022

ISBN tištěné verze 978-80-7683-176-6

ISBN e-knihy 978-80-7683-189-6 (1. zveřejnění, 2022) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7683-190-2 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7683-188-9 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

DAVID LAWS

Hitlerovi sirotci

KAPITOLA 1

Letecká základna North Weald, Anglie, 15. října 1940

Představoval si ten zarputilý výraz, ty obviňující oči, téměř cítil jeho ruku na svém rameni. Měl pocit, že jeho otec letí s ním. Peter Chesham ztěžka polkl a připoutal se k sedadlu, kovové cvaknutí přezky pásu však neznělo jako signál bezpečí. Spíš jako zařinčení vězeňské cely.

Pohlédl na protější sedadlo, subtilní hliníkovou římsu, která se brzy změní ve vibrující hučící peklo. Byla prázdná, ale v Peterově představě tam seděl otec a sledoval ho, posuzoval a neschvaloval. Otec ovládal a určoval jeho život – byl v něm všudypřítomný. Peter se zhluboka nadechl. Nebylo úniku. Nešlo se vrátit z cesty, o níž se bál, že se zvrhne v bláznivou výpravu s fatálními důsledky. Hlava v oprátce? Jednosměrná jízdenka?

Potřeboval něco dělat. Znovu se sklonil, aby zkontroloval vybavení ukryté v útrokách letounu. Slyšel, jak posádka provádí předběžnou kontrolu: hlavní vypínač zapalování zapnutý, přepínací páka podvozku dole, palivové nádrže plné, letecké kontroly v plném provozu. Vše překrýval šum generátorů.

Jediným dalším cestujícím byl Williams, štíhlý muž v leteckých montérkách. A Williams se ošíval – první známky strachu. Možná už neměl daleko k panice, ale Peter ho ignoroval a řešil vlastní demony. Tenhle let ho netěšil už od počátku, ale dokázal jen těžko vysvětlit proč. Nevěřili by mu. Určitě ne! Ten neohrožený poručík Chesham, ten parašutista, který přistával na strmých svazích a jen tak pro pobavení z nich sjížděl na lyžích dolů? Jak by se tenhle muž mohl něčeho obávat?

Neřekl jim, jak podělal poslední výskok. To, že ho nezajímala výška ani to, že přistane na vzdálené hoře, z něj nedělalo blázna bez zábran. Navíc ho neznervózňoval jen ten let. Do mozku se mu stále draly obrazy, které nedokázal potlačit. Cela, oslepující reflektor, ta příšerná pouta, vřískající hlasy a pěsti mužů v černém.

Venku zahlédl jednoho z pilotů, jak kontroluje výšková kormidla. Z lavicového sedadla naproti se ozvalo zaskřehotání. Williams našel hlas.

„Jak starý je tenhle zatracený křáp?“

Peter pokrčil rameny a motory se probudily k životu. Jeden po druhém se zahřívaly, túrovaly a nasazovaly monotónní a ohlušující zvuk. Chvění odpovídalo frekvenci Peterových našponovaných nervů.

Williams vyčítavě ukázal na padák u svých nohou.

„Co je tohle? Ujišťoval jsi mě, že nebudeme skákat.“

Peter na něj zakřičel odpověď:

„Slib platí.“

Věděl, že by měl ukázat vůdcovské schopnosti a Williamse zklidnit. Jejich vztah byl komplikovaný, nebylo to bezproblémové kamarádství, jaké očekával a jaké by bylo třeba. Nebavili se uvolněně jako přátelé a jeho společnost mu nebyla příjemná.

Letoun drncal po pojezdové dráze, na jejím konci zařval a roztrásl se, jako by z něj měly odletět všechny nýty. Po několika dlouhých minutách byly uvolněny brzdy a rychlost vzrostla. Drncání zesílilo, až se nakonec stroj ztěžka odlepil od země.

Bez pevné půdy pod nohama se nic nezlepšilo. Hučení a vibrace ze dvou postranních motorů nijak nezeslábly. Kdysi si to Peter v kokpitu dokázal užívat, ale teď se držel podpěry jako začátečník, se svaly napjatými a paží ztuhlou.

Jeden člen posádky, který se dosud hrbil nad maličkým stolečkem s mapami a odpichovátkem, se otočil a nepřírozeně se rozešel uličkou. Podle výložek na ramenu Peter poznal, že je to rotný. Úzký bílý štítek na letecké kombinéze prozrazoval jeho jméno: Jenkins.

„Musíme se držet nízko,“ křikl Peterovi do ucha, zatímco se propadali níž. „Proletět radarem a protileteckou obranou. Ostře zatočit, ať se skopčák diví. Tohle bude fuška.“

Všechno tohle Peter už věděl. Mapy si pečlivě prostudoval.

Tento dialog mu pomohl. Peter se záměrně snažil se uvolnit a nutil se chovat tak, jako kdyby hodlal naplnit roli, jíž se ujal.

„Podívej se z okna,“ křikl na ztuhlého Williamse. „Už bychom měli letět nad mořem. Teď ve tmě to bude pěkně vidět.“

Williams se nepohnul. Zamumlal něco o „vší té vodě“.

Peter odvrátil pohled. Další nevyžádané a nepříjemné obrazy mu defilovaly hlavou: otcův podrážděný výraz, nesplnitelný úkol před

ním a Danseyho náhlé a bizarní změny nálad. Opravdu věří téhle podivné a hroživé skřetí postavě? A jaké jsou šance na úspěch? Vzhledem k vágnosti instrukcí a nedostatku doprovodných informací bylo dost složité cítit se sebevědomě. K tomu čirá nepraktičnost téhle práce. Příliš velká, příliš nekonkrétní, příliš prchavá. Říkal jim to, ale neposlouchali.

Další obava ho donutila změnit pozici. Na schůdku vedle rotného se přikrčil.

„Jak víte,“ zajímalo ho, „že na tomhle poli bude bezpečné přistát?“

„To nevíme,“ odpověděl se sarkastickým úšklebkem. „Spoléháme na Francouze. Jejich odborníci to odkrokovali. Snad.“

Peter si promnul bradu.

„Předevčírem v noci jsme to museli zrušit v poslední minutě,“ dodal rotný. „Obrovský živý plot, který se táhl přímo přes ten pruh země. Nemyslitelné. Šílený nápad. Zachránilo nás, že svítil měsíc.“

Peter se přinutil soustředit a pokládat otázky, na něž potřeboval odpověď. „Jaké přesnosti můžete dosáhnout s touhle navigací?“ zeptal se a myslel přitom na výsadek, před mnoha lety, kdy zůstal bez pomoci na špatné hoře.

Rotný našpulil rty.

„Musí to být naprosto přesně – jinak můžeme misi zrušit.“

„Jak?“ ukázal Peter na mapy, tužky a všechny ty křížící se čáry. Vzpomněl si na zvěsti, jimiž se hemžil vojenský barák na letišti, o bombardérech, které minuly cíl o patnáct kilometrů.

„Určíme vizuální orientační body, projdeme si linii k cíli a musí jasně svítit měsíc. To je nutnost.“ Rotný se mdle usmál. „A ještě máme v rukávu asi jeden nebo dva další triky.“

Peter si založil ruce a bombardér Lockheed Hudson se dál klepal na cestě přes Lamanšský průliv a hluboko na nepřátelské území. Hory byly jeho obor, seskoky s padákem běžná činnost, ani výzbroj nepředstavovala problém – ale mučení bylo něco jiného. Aby se rozptýlil, zkusil se podívat ven kulatým okénkem, ale znovu se mu vynořila ta hrozivá představa s dveřmi cely. Obstojí u výslechu? Ve Fulbrough Manor si to s Williamsem dost často nacvičovali. Vytáhli je uprostřed noci z postele, přivázali k židli a drtili je oslepujícím světlem a krutými otázkami. Ale to byl výcvik a tohle byla realita. Každý se bojí, že dostane strach, říkávali v táboře, a nikdy nevíte, jak to ustojíte, dokud nebudete muset.

Monotónní hučení neustávalo. Zkusil zavřít oči a přál si, aby mohl být někde jinde – nejlépe na čerstvě zasněženém svahu zalitým sluncem – ale skoro kdekoliv, sakra, klidně by okopával záhon v otcově zahradě ztvrdlé jako kámen, klidně by házel lopatou palivo do motoru. A co kdyby ho v tomhle ošuntělém oblečení viděla jeho dávná přítelkyně Gabrielle, jak kousavě by to asi okomentovala? Jak se tak sám nad ztemnělou Francií propadal do myšlenek, něco narušilo jeho polovědomý stav. Hlasy. Úzkostné hlasy. Rotný hned vedle pilota. Všichni tři členové posádky zírali na pravou stranu letounu. Peter se posadil a vyhlédl ven. Jeho pozornost přitáhly jasné plameny. Oranžové zlověstné plameny šlehající z motoru. Vrtule se stále točila. Další hlasy, pilot se naklonil na stranu, vytáhl krabici a otočil vypínačem. Pak znovu úzkostně zašilhal na křídlo.

Peter sledoval, jak se plameny zamihotaly a zhasly. Přešel dopředu: „Už je to v pořádku?“

Jenkins se s úlevou otočil:

„Oheň uhašen, hasicí přístroj zafungoval, ale musíme změnit úhel vrtule.“

„Cože?“

„Letět na jeden motor. Tenhle je kaput. Budeme si muset promyslet, jestli se nevrátíme.“

Peter zaúpěl.

„A tohle celé ještě jednou?“ Zavrtěl hlavou. „Jak daleko je to na přistání?“

„Asi deset minut.“

„Zvládneme to? Pojdme do toho. Tam dole na nás čekají.“

Chraplavý šepot za zády. Williams. „Otočíme to. Pro Kristovy rány, tahle výprava je prokletá.“

Ale Peter věděl, co dělat, znal své lidi. Ať už by Danseymu předložili jakýkoli důvod pro přerušování mise, opovrhoval by tím jako selháním. Stejně jako jeho otec.

Posádka se shromáždila, všichni tři se tlumenými hlasy dohadovali, až Jenkins oznámil:

„Zkusíme to.“

Peter se vrátil na svou lavičku. Třásl se, svíral pěsti a sdělil Williamsovi:

„Už tam budeme.“

Další hučení. Letadlo stále letělo rovně a Peter si začínal dělat naděje, dokud nevzniklo další pozdvižení v kokpitu, kopilot u kniplu a vedle něj prázdné sedadlo.

Peter nahlédl blíž. Zespona se ozval kašel. Pilot ležel na břiše na tvrdém kovu uličky, dávil a třásl se.

„Je mu zle,“ řekl Jenkins, „kopilot to vzal za něj.“

„To si děláte legraci,“ ozval se zepředu muž u kniplu. „Letět rovně a ve stabilní výšce podle instrukcí v bezpečném vzdušném prostoru, víc jsem toho zatím nezvládl.“

Pilot zvedl hlavu a udýchaně řekl:

„Přesně tak, Larkine, rovně a v jedné výšce. Jenom drž čumák vzhůru, jo, já budu za chvíli v pohodě. Něco špatného jsem snědl...“

Slova se vytratila. Jenkins a Larkin se radili. Peter viděl, že rotný drží mapu. Letadlo začalo mírně kroužit, nováček Larkin ho pomaličku otáčel, levé křídlo kleslo, aby mohli líně zatočit, a oni dva upírali pohled dolů a hledali výmluvný náhrdelník světél, který by potvrdil přesnost jejich navigace. Jenkins ukazoval na orientační body: řeku jako zářivý paprsek v šeru, kostelní věž na kopci, ostrou esovitou zatáčku na hlavní silnici.

„Tamhle!“

Šest maličkých teček světla napravo. Svítilny z přijímací strany.

Vepředu se ozvalo další mumlání. Letadlo kleslo a všem poskočil žaludek. Svištěli nad vrcholky stromů, prohlíželi mýtinu a hledali netušené překážky.

Kopilot promluvil: „Kontrolujte mě.“

Jenkins začal předčítat z manuálu:

„Zpomalit na 125 uzlů, vysunout podvozek...“

„Bezva, tady to je,“ rozhodl Larkin.

Odvážný, ale zbrklý chlap, pomyslel si Peter a naslouchal pokynům z manuálu: „Palivovou směs obohatit, vztlakové klapky dolů, ostruhové kolo zamknout, knipl přímo dozadu.“

Jenkins se otočil na Petera a Williamse:

„Připravte se. Připoutejte se. Hlavu dejte mezi kolena.“

Williams ztěžka dýchal.

„Říkal jsem to, nebo ne? Říkal jsem to!“

Peterovi se zdálo nespravedlivé, že by hned zkraje mise měli být vystaveni riziku. Představitivost mu běžela na plné obrátky, emoční předehra ke katastrofě. Okamžité odstranění, roztrhání na kusy, zranění – bude si to uvědomovat? Na tohle byl moc mladý, ještě měl tolik života před sebou, tolik lásky měl ještě objevit.

Další okruh a ostrá zatáčka k závěrečnému sestupu. Právě křídlo jako by už olizovalo větve stromů, pak se srovnalo a vysunula se brzdová klapka. Peter sklonil hlavu. Cítil, jak letoun bleskově poklesl. Celý se napjal v očekávání přistání a bál se nejhoršího.

A pak náraz. Neměl naprosto žádnou představu, jak to může být drsné. Jako by do spodku letadla uhodila obrovská ocelová pěst. Hluk mu drtil uši a jako by se celý trup s ohlušující intenzitou rozlomil. Petera to tvrdě vymrštilo proti bezpečnostním pásům a tím šokem úplně ztuhl.

Kupodivu se letoun znovu vznesl do vzduchu – odrazila ho síla nárazu. Pak znovu dosedl. Další drtivý náraz; tentokrát se kabina změnila ve změť létajících trosek. Vodopád různých předmětů, vybavení odtržené z popruhů se rozbíjelo kolem něj a Peter ucítil, jak ho něco tvrdého a ostrého trefilo do paže. I přes šok si uvědomoval šílený zvuk, který určitě znamenal, že se křehká hliníková kabina roztrhne vejpůl. Letoun se začal točit na jednu stranu, jako by ztratili kontrolu, ale pak ho další náraz zastavil na místě. Všichni sebou trhli kupředu, pásy se napjaly a náraz jim vyrazil dech.

V nastalém tichu Peter slyšel hlavně vlastní dech.

„Příště,“ ozval se Williams o oktávu vyšším hlasem, „bych sakra radši vyskočil.“

Mnichov, Německo, 15. října 1940

Zástup malých dětí poskakoval přes školní dvůr směrem k bráně a hloučku matek, které už tam čekaly. Dětičky, pořádně teple oblečené, nesly na zádech školní brašny a na hlavách je hrály jasné barevné čepice s bambulí.

„Na shledanou, Fräulein Kellnerová.“

„Na shledanou, Heini.“

„Hezké odpoledne, Fräulein Kellnerová.“

„I tobě, Aničko.“

Claudia Kellnerová měla dozor na školním dvoře. Jako obvykle. Většinou učitelského sboru se dařilo téhle službě vyhýbat, ale ona ráda trávila čas venku, zachumlaná v černém svrchníku s kožešinovým límcem a daleko od tělocvičny, kde Karl Drexler v obvyklé hnědé uniformě *Sturmabteilung* přednášel ostatním učitelům o národním socialismu. Byl to právě on – a každý to věděl –, kdo nejhlasitěji prosazoval dát výpovědi židovským vyučujícím a vyloučit židovské žáky a žákyně.

Někdo ji zatahal za kabát. Podívala se tím směrem a uviděla, že k ní vzhlíží Dieter Schmidt. Zapípal slabým hláskem:

„Maminka se ptá, jestli byste neměla chvilku...“

Claudia přikývla. Tohle zkoušely jenom na ni. Všichni ostatní vyučující by upjatě a s kamennou tváří odpověděli: *K rozhovorům jsou určeny třídní schůzky*. Ale Claudia překročila louži rozbředlého sněhu a se širokým úsměvem se přiblížila k vratům školy.

„Vím, že bych měla počkat,“ přiznala Frau Schmidtová, „ale jednoduše nemůžu. Jak si vede? Je hrozně plachý a já si dělám starosti, že zůstává pozadu.“

Claudia se sehnula, aby se podívala chlapci do očí.

„Budeš se pořádně snažit, kvůli mně a mamince, viď, Dietere?“

Lehké přikývnutí. Claudia se povzbudivě usmála a narovнала se. Ujistila i matku. Chlapec nijak nezaostával. Přidala k tomu slib, že si na Dietera posvítí, aby se neschovával vzadu ve třídě, jak měl ve zvyku.

Ještě deset minut. Claudia se rozhlédla po hřišti lemovaném po okrajích neroztátou ranní námrazou. Ve vzduchu byl cítit sních. Od Alp, sotva sto šedesát kilometrů daleko, foukal studený vítr. Svráštla obočí nad další myšlenkou a znovu si vysloužila pozornost Frau Schmidtové. Pocítila k Dieterově matce náklonnost.

„Erika,“ představila se ta žena. „Říkejte mi Eriko.“

Claudia ukázala přes ulici.

„Nenechte ho chodit tam na tu pěšinku,“ řekla s pohledem na oblast známou jako Bludiště, spleť zdivočelé vegetace vyrůstající z opuštěného areálu polorozpadlých budov. Ráno na to upozorní celou třídu.

„Sama jsem tam už byla. Cestou zpět z Brienner Strasse. Stalo se něco opravdu podivného.“

„Co to bylo?“

Claudia si vybavovala, co viděla. Pohyb v kapradinách. Dětský obličej. Zarazila se na místě – vyděsilo ji to. Opravdu se uprostřed té džungle mohly pohybovat nějaké děti, vystavené všem možným skrytým nebezpečím? Starý tovární areál plný zrezavělého železa a nesčetných ostrých předmětů. Pak se vynořil druhý obličej. Claudia se usmála a zavolala „ahoj“, ale obraz zmizel a už se nevrátil.

Erika ji uklidňovala. Věděla o tom.

„Nebojte se, jenom si hrají na džungli,“ říkala. „Ti rošťáci, kteří našli díru v plotě. Hrají si tam na divočinu.“

Claudia se rozloučila se zbytkem třídy, mnozí byli dobře oblečení, jako třeba Wanda s blondatými copánky a moderním kabátem. Spádová oblast pro tuto školu byla smíšená – zahrnovala domy na širokých bulvárech s mohutnými bránami a velkolepými vchody i chaloupky železničářů a dělnické domky dole u velkého depa. S dětmi nikdy neměla problém. Vždycky byla optimistická, povzbuzovala je a udržovala si veselou mysl. Kdo ji frustroval, byli její kolegové a kolegyně. Pohlédla zase na školní budovu, solidní a přísnou stavbu z doby císaře Viléma, kamennou a prosklenou, a snažila se nedívat se do oken v prvním patře, aby náhodou nezahlédla známou postavu, jak na ni kyne zkriveným prstem a vtahuje ji do té příšerné místnosti, do mužské bašty, do toho kabinetu s přetékajícími popelníky, kopačkami na fotbal a tělocvičným vybavením. Odvrátila pohled, olízla si rty a její pozornost na chvíli přitáhlo klapání koňských kopyt po dlažebních kostkách v přílehlé ulici. Valník rachotil, kola skřípala. Pak přišla úleva. Hlouček matek u brány školy se rozplynul.

Po odchodu posledního dítěte se domů vydala i Claudia, v naději, že se vytratí, než někdo stihne postřehnout její nepřítomnost. Měla strach odejít, ale přiznala si, že má vážný důvod spěchat. Promnula si unavené oči. Byl to dlouhý den. Škola začínala brzy ráno a do Dresdner Strasse, k železničnímu depu a pokoji poblíž, který si pronajímala, to byla dost únavná cesta. Nejméně dva kilometry dlouhá rovná silnice se stinnými zákoutími mezi velkými keři podél krajnice.

Otrásla se, nejen chladem – krátce vzhlédla za hučením letadla nad hlavou a usoudila, že tahle ulice není nic pro ni. Aut tu moc nejezdilo, protože jen málo lidí si dokázalo obstarat nedostatečný benzín. Na jedné straně se předváděly rozlehlé vily, na straně druhé zástěna z jasanů, platanů a kaštanovníků. Nebyla v Mnichově doma, připadala si tu jako vetřelec. Měla jen málo přátel, cítila se odstrčená, ponechaná napospas, ať si poradí, jak umí, jako by tu byla za trest. A navíc moc dobře nejedla. Někdy měla hlad, ale chuť k jídlu často vyprchala ve chvíli, kdy si porci naložila na talíř. Takto ztracenou v myšlenkách ji překvapilo, když z hloubky jednoho stínu zaslechla tichý hlas. Nic překvapivého, nic hrozivého. Jen zdvořilý ženský hlas z křoví.

„Vy jste ta učitelka?“

Claudia se trochu přiblížila. Útlá postava se nepohnula a promluvila znovu: „Prosím, nemohla byste nám pomoci?“

Chvilkové zaváhání, záchvěv pochyb a potom:

„Proč?“

„Moje malá holčička a já...“

Claudia se podívala znovu, pečlivěji. Drobná postava téměř splývala s dospělou.

„Musely jsme opustit domov. Nemáme kam jít.“

Claudia si se zamrazením uvědomila, že tohle už zažila.

„Znáte někoho?“ ptala se žena prosebně. „Nějaké místo, kam bychom se mohly uchýlit? Možná k vám?“

Claudia se pozastavila: „Proč ke mně?“

„Zbožňujete děti. To vím. Viděla jsem vás s nimi na hřišti. Poznám opravdu vstřícného člověka.“

Claudia se o krok přiblížila, aby si ženu pořádně prohlédla. Měla rozčuchané vlasy, na sobě beztvary kabát a cosi divného s ústy. I dítě mělo na rtu bolák.

„Co se stalo?“

„Však víte, co se děje lidem, kteří se znelíbí říši.“

Tohle bylo tvrzení, které lapidárně shrnovalo dilema, před nímž se Claudia snažila uniknout. Začala si škrábat znamínko na šíji. Před tímhle zlovykem ji matka varovala, ale Claudia s tím ve stresu vždycky zase začala. Doufala, že s touhle ošemetnou situací už se nikdy nebude muset znovu konfrontovat. Přesně proto opustila Prahu, aby se vzdálila od tragédií a dilemat vyděšených rodičů a nechtěných dětí: Židů, socialistů, odborářů a všech dalších skupin, na které se režim hodlal zaměřit a zničit je. Její nemilovaný kolega Karl Drexler určitě i teď vyzdvihuje tento druh nenávisti ve škole v tělocvičně.

Claudia se zeptala:

„Víte, co se stane lidem, kteří někomu, jako jste vy, poskytnou střechu nad hlavou?“

„Jsme zoufalé.“

Claudia v závětrří za keřem zhluboka vzdychla a rozhodla se. Byl to laciný kompromis, ale to nejlepší, co mohla v té chvíli udělat.

„Jen na jednu noc. Jestli nás někdo uvidí, budeme na dlažbě obě. A ty pokoje jsou určené jen pro jednoho... i kdybyste byli běžní občané.“

Bum! I ona použila ten obávaný eufemismus. *Běžný občan*. Obě chápaly situaci. Tahle dvojice se nepočítala mezi běžné občany. Byly zakázanou součástí německé společnosti, patřily

k nespočtu ztracených duší, které žebraly, skrývaly se a přežívaly mimo zraky úřadů ve stodolách, sklepích a na zaprášených půdách. Pod hladinou, v šedé zóně.

Řečeno dobovým slangem, i Claudia teď získala dvě takové „ponorky“.

KAPITOLA 2

Kdesi ve Francii

Peter seděl na skalním výběžku a čekal na verdikt o zasaženém letadle. Ostatní se snažili zjistit, co zbylo z podvozku, zatímco pilot Mahoney ležel na zemi a střídavě si masíroval zkroucenou nohu a držel se za bolavé břicho.

To nouzové přistání byl šok. S pohledem na otlučený hudson Peter sotva dokázal uvěřit, že přežili – nicméně doopravdy přežili a on si připadal jako blázen, když tu zjevnou otázku pokládal, ale jako by ho něco pohánělo se na to zeptat.

„Poletí to?“

Odpovědí bylo jen mručení a krčení ramen. Nevypadalo to dobře. Z trupu letounu už si vyndal svoje vybavení – vysílačku, mapu, nářadí, foťák, chrániče kolen –, v dané situaci se zdály být k ničemu.

Pak zvážil svoje možnosti. Jako první se mu vynořilo v mysli slovní spojení „v úzkých“. S určitou hořkostí si vybavil výrok instruktora v Ringway: „Ty nejlépe promyšlené plány nepřežijí první výstřel.“

Peter si odfrkl. Už to zase šlo všechno šejdrem. Pak si znovu začal pokládat ony ještě složitější otázky, které ho mučily každý den výcviku. Otázky bez přesvědčivých odpovědí.

Jak jsem se tady u všech všudy ocitl?

Co tady proboha dělám?

Zhluboka se nadechl a vybavil si, že to všechno začalo doma v Suffolku, v domě rodičů v Bury St. Edmunds pouze před několika týdny. Zrovna u nich probíhal hudební večer. A on ještě netušil, jak mu to změní život...

Hudba byla umlčena s odpornou krutostí. Schumannův klavírní kvartet byl rozjetý naplno – radostné struny, živoucí klaviatura, zkrátka ten kus zněl v plné slávě díky nadšenému uměleckému podání Petera, jeho matky, tety a té dívky-uprchlice, Helgy. Náhle, jako by někdo přetrhl tětivu luku, hudba ztichla.

Všichni čtyři hráči obrátili pohled ke dveřím do salonku, které se rozlétly, až stará mosaz zařinčela. Mezi zárubněmi stannula postava muže ve středním věku s rozježenými vlasy, hustým černým knírem a pronikavým pohledem.

Charles Chesham se zmohl na jediné slovo:

„Návštěva.“

Nikdo se nedohadoval ani neprotestoval. Nezazněly žádné prosby o ještě pár taktů nebo možnost skladbu dohrát. Jejich zklamání prozrazovaly jen hluboké vzdechy. Nakonec do nenadálého ticha směrem k manželovi promluvila Peterova matka.

„Kdo?“

„Andrew.“

„Kdy?“

„Za deset minut. Už je na cestě.“

Nato se hráči rozešli. Matka se zamračila, mrkla směrem ke kuchyni a pak se mdle usmála na sestru. Clarissa si balila violoncello, Helga s přehnanou péčí ukládala housle do modrého pouzdra vyloženého sametem. I Petera to zklamalo. Začali v žertovné náladě; seděli v kruhu na židlích z růžového dřeva a smáli se navzájem svým chybám, hlavně když se bodec Clarissina violoncella zachytil o perský koberec. Peter se ke smíchu připojil, ale rozčílilo ho, že na starém pianu značky Broadwood nehraje jedno z vrchních géček. Proč se tu pořád hraje na pianino? Je v tom otcova spořivost? Přesto se jim ale povedlo hrát intenzivně, přesně, s výrazem. Dál se chystali na Haydna a pak nějakou anglickou lidovou hudbu, „The Flowers of Ashgill“ a Telemannův valčík.

Na ten nedošlo. Teď už byli všichni ze salonku venku – objal tetu i tu dívku, které se chystaly vyrazit domů, na druhou stranu města. Clarissa byla ta veselejší, vždycky s ní byla zábava narozdíl od jeho vážné matky. A Helga, štíhlá patnáctiletá dívka, zůstávala tak oddaná hudbě, jako když ji tenkrát Peter poprvé potkal – toho dne před mnoha měsíci, kdy na nádraží na Liverpool Street přijel *Kindertransport*.

Přední dveře se zavřely a Peterova pozornost se obrátila směrem ke kuchyni. Vyrazil tam s vědomím, že tohoto návštěvníka matka vřele nepřivítá. Vždycky si dávala pozor, aby neprojevovala svoji roztrpčenost, ale tohle bylo moc. Na svých hudebních setkáních si zakládala. Teď hlučně a podrážděně vykládala svůj nejlepší čajový porcelán značky Royal Doulton Windsor na kuchyňskou linku.

„Co chce?“ vyptávala se, když se objevil Peter.

Odkazovala tím k siru Andrewu Truscottovi, otcovu ostře sledovanému kontaktu v továrnách.

„Proč se k nám zve takhle večer?“ pokračovala. „Zkazil nám dýchánek. Nemohlo to počkat?“

Peter přestal myslet na návštěvníka a rozhořčilo ho, že se matka zlobí. Hudba jí vždycky zvedla náladu, ale v posledních týdnech si hodně dělala starosti o osud rodiny svého bratra ve Švýcarsku. Žili blízko hranic s nacistickým Německem.

A taky se trápila kvůli Peterovi.

„Moc bych si přála, abys mohl dál pracovat s panem Wintonem. Pomáhat uprchlíkům, to je mohem lepší než tohle,“ přejela prsty po vlněném suknu synovy vojenské uniformy. „S dětmi jsi to tak uměl.“

„Já bych si to taky přál,“ souhlasil, „ale všichni už jsme se posunuli.“ Pokrčil rameny. „Žádní další uprchlíci. Válka a to všechno.“

„Pitomá válka,“ rozhořčila se matka, „komu to kdy prospělo? Přináší to jen zoufalství a smrt. Nechci, aby tě poslali do blátivého zákopu, kde tě zastrelí, vyhodí do povětří, probodnou nebo otráví plynem. Jako v minulé válce. Kdy se lidstvo konečně poučí?“

„V Cairngorms moc zákopů není,“ věnoval jí Peter jeden ze svých úsměvů.

Vzhlížela k němu vřele – její jediné dítě, triadvacetiletý urostlý mladík s pohlednou ostře řezanou tváří.

„Nesnáším to všechno,“ dodala. „Shazování bomb. Nesmyslné, příšerné.“

Peter vzdychl. Tohle byla ohraná písnička. Souhlasil. Přes tu uniformu nebyl žádný voják, ale vyřknout to nahlas by přivolalo smršť tvrdé kritiky. V tomhle šílenství nelze zastávat pacifistické názory a Peter byl opatrný, aby něco takového neříkal před otcem. K otcovu znechucení odmítl nastoupit jako dobrovolník k letectvu a spokojeně dál dělal instruktora armádní lyžařské školy.

„Pořád ale vykládá o tom skákání s padákem,“ řekl. „Že by to pro mě byla nedocenitelná zkušenost.“

Matka se při rovnání čajového podnosu ušklíbala.

„Já tomu chlapovi nevěřím,“ ukázala směrem k obývacímu pokoji, kde si návštěvník povídal s otcem. „Šuškej si spolu všechno možné a mně nikdy neřeknou ani ň. Co může být tak strašně naléhavého, že sem musel přijít zrovna dnes večer?“

Peter pokrčil rameny.

„Kdo ví? Možná probírají mou poválečnou kariéru.“

Zahrozila na něj prstem.

„Nekývni na nic, co nechceš dělat,“ radila mu. Zvonek u dveří jejich rozhovor ukončil. Peter samozřejmě věděl, že má štěstí a ocitl se na vybraném seznamu na poválečný výcvikový kurz řízení u Londýnské a Severovýchodní železniční společnosti, jejímž nejvýznamnějším členem byl právě sir Andrew Truscott.

Stále ale působilo zvláště, že by se něco, co si pravděpodobně nezadá s pracovním pohovorem, mělo odehrávat u nich doma v salonku.

Sir Andrew působil jako někdo, kdo neopouští světla reflektorů: zvlněné bílé vlasy, úhledně přistřižený šedý knír. Na sobě měl formální modrý oblek, vestu a kravatu. Z náprsní kapsičky vykukoval bílý kapesníček a vidět byly také zlaté manžetové knoflíčky a zlaté prsteny. Získal rytířský titul za své služby národu jakožto konstruktér ikonických lokomotiv, díky nimž se společnost stala nejen ztělesněním rychlosti a modernosti, ale také hlavním hráčem mezi obchodníky.

Takhle uznávaný ale nebyl odjakživa. On i otec bývali kdysi prostě mladými uční v dílně. Peter se pro sebe ušklíbl – nevěděl jistě, jestli jeho nadšení pro danou společnost a všechny její provozy tak úplně odpovídá tomu jejich.

Nechal se uvést do salonku a sledoval, jak oba přátelé – byli to doopravdy přátelé, nebo jenom kolegové, nebo spiklenci? – tlučeným hlasem hovoří u krbové zástěny s jemnou mřížkou.

Pak přišlo překvapení. Oba rodiče byli z místnosti odvedeni a Truscott usedl do otcova křesla – do toho se zlatou podnožkou potaženou moketem – a vyškubl z knihovny v alkovně jeden tlustý svazek.

Gestem Petera přivolal k sobě.

„Znáte tohle?“

Peter shlédl na kresbu širokorozchodné železnice z Paddingtonu do Bristolu postavenou Isambardem Kingdomem Brunelem.

„Znám to už od dětství,“ řekl. „Vyrostl jsem na tom. Každodenní záležitost.“

Truscott zaklepal na stránku prstem.

„O tomhle jsem si chtěl promluvit,“ vysvětlil. „O obrovském potenciálu železnice této velikosti.“

Byl to nějaký test? Součást jakéhosi nenápadného pohovoru? Peter přijal tu nahozenou udičku a rozpovídal se o tématu, v němž se cítil pevný v kramflecích. Brunel byl vizionář. Postavil nádherné mosty, rychlé rovné tratě a parník do Ameriky, ale jediná inovace, která nevydržela, byly ty extrémně široké koleje. Brunel byl donucen tenhle nápad opustit ve prospěch kolejí George Stephensona přizpůsobených koněspřežce a známých dodnes. Mělo jít o veliký průlom v cestování – nakonec k němu ovšem nedošlo. Peter dodal ještě drobnou kudrlinku. Co kdyby si Brunel svou verzi prosadil? Žili bychom dnes jinak?

Truscott jen přikývl a pak si zapálil doutník. Kolem něj zavanul vlhký kořeněný odér, zavoněla kůra stromů a starý papír. Troufalost toho muže Petera maličko popíchla. Jak se tady zcela bez zábran pohybuje, sahá do knihovny a kamkoliv se mu zachce. Možná právě to v něm náhle zažehlo nebezpečnou upřímnost. Jak by mohl tomuhle muži říct, že úplně nezapadá do konformní rodiny pana inženýra? Že má rád divadlo, balet, koncerty, cokoliv, co souvisí s lidmi, že má raději lidi než stroje.

„Jde o to, že jsem znovu přemýšlel nad tou kariérou u dráhy,“ odvážil se. „Jestli je to pro mě ta pravá cesta...“

Starší muž našpulil rty, jako by Peter zrovna v kostele vyslovil nějakou neslušnost.

„To by vám ale opravdu muselo přeskočit.“

„Přesto – musím si být jistý...“

„Takovouhle šanci moc mladých mužů nedostane,“ přerušil ho Truscott. „Budete mít volnou cestu k vyšším ředitelským postům

ve společnosti. Vskutku jen blázen by odmítl takovouhle tradici, službu společnosti, službu vlasti.“

Truscott se odmlčel a pak se jeho tvář zkrivila vztekem. Odvrátil se, pohled upřel ke knihovně. Možná už nedokázal snést pohled na nevděčného mladíka před sebou. Působilo to, jako by mluvil skrz sevřené zuby.

„I přes vaši poslední poznámku...“ Znovu se odmlčel, aby se mohl zhluboka nadechnout. Peterovi se zdálo, že další slova hledal jen ztěžka, jako by nebyl zvyklý čelit odporu. „Nícméně musíme v tomhle rozhovoru pokračovat.“

„Musíme?“

„V národním zájmu,“ objasnil Truscott.

Toto Petera ještě více zmátlo. Truscott si dal hodně záležet na utajení. Přesunuli se do otcovy pracovny, zkontrolovali okna i zatemňovací závěsy a mluvili tlumeným hlasem.

„Jde o to, že kdyby místo Stephensona vyhrál ten souboj s rozchody kolejnic Brunel, provozovali bychom tu teď rozsáhlejší, intenzivnější a rychlejší železnici, která by zároveň byla mnohem efektivnější. A k takovému obrovskému skoku kupředu se naše země nikdy nerozhoupala.“

Peter byl zase zmatený. O tohle tady šlo? S tím národním zájmem?

„Chápu to správně,“ nadhodil, „že navrhujete přepsat dějiny?“ Nevěřícínost vystřídala opatrnost. „Určitě ne? To by bylo strašlivě složité. Obrátit celou zemi vzhůru nohama kvůli výměně kolejí? Za to by se národ nepostavil.“

Truscott ztuhl a pak neochotně přikývl.

„Ne tady, ne v Británii... ale předpokládejme, že v některé jiné zemi by plánovali rozsáhlou novou síť širokorozchodných

kolejí k překlenutí celého kontinentu. Jakožto budoucího inženýra, nelákalo by vás to?“

Peter tiše vydechl. V tomhle pohovoru šlo o něco jiného. Aby získal čas, zeptal se:

„A jak široký je rozchod kolejnic... v té jiné zemi?“

Staršímu muži se zablýsklo v očích.

„Tři metry. Jen pomyslete, skoro deset stop v našich mírách. Naprosto kolosální. Obrat o sto osmdesát stupňů a výzva pro každého inženýra.“

„Má tahle jiná země nějaké jméno?“

Truscott si Petera po několika vteřin bedlivě prohlížel a pak odpověděl:

„Hitlerovské Německo.“

Následovala dlouhá pauza, během níž Peter definitivně usoudil, že tohle nemůže být pouhá zkouška. Jen oni dva se tu baví o Německu, otec zůstal venku a Truscott tady probírá něco takového s mladým mužem, který ještě ani nebyl formálně uveden do firmy? Nic z toho naprosto nedávalo smysl, proto se přímo zeptal:

„Sire, proč mi tohle všechno říkáte?“

Truscott neodpověděl. Místo toho ukázal na velký atlas světa vystavený u zadní zdi pracovny a vyzval Petera, aby sledoval jeho rozmáchlé tahy paží po celém evropském kontinentu. Mohutné kruhy zasahovaly na západě do Francie a na východě hluboko do Ruska. Všechny se točily kolem Berlína.

„Hitler už začal se stavbou nové širokorozchodné železnice,“ řekl Truscott. „Říká tomu *Breitspurbahn*. Široký rozchod. Některé tratě už jsou hotové a v provozu.“

„Takže udělal něco správně?“

„Úžasně, až znepokojivě, a z pohledu inženýra úchvatně. Ale pro nás v Británii je to nebezpečné, velmi nebezpečné.“

„Nová železnice? Proč je to nebezpečné?“

„Vy to nechápete? Velká rychlost a ohromná kapacita nákladu. To znamená, že svoji armádu může odvézt, kamkoliv si přeje, mnohem rychleji, než my stihneme zareagovat na moři. Může přesunout celou tankovou divizi na jednom vlaku rovnou na dosah ropných polí na Blízkém východě, než se naše lodě vůbec hnou z přístavu.“

Peter sraštil obočí. „Ano, ale celé tohle území nemá pod kontrolou... alespoň zatím ne!“

„Brzy mít bude! Buď s pomocí vyjednávání, hrozeb nebo vojenské invaze. Toto je aspoň úplně nejnovější vyhodnocení vojenské rozvědky. Oficiálně nemám povolení to šířit.“

„Pak tedy,“ zaváhal Peter, „proč to děláte?“

„Protože se za mnou přišli jistí lidé poradit v technických záležitostech. A musím vás upozornit, že jsem během diskuse zmínil vaše jméno.“

„Mluvil jste o mně?“ ujišťoval se nevěřičně Peter.

Truscott přikývl.

„Obeznamil jsem je s vašimi švýcarskými příbuznými, vaší znalostí němčiny, povědomím o železnici, parašutismu, chůzi po křídlech, lyžování... a velmi je to zaujalo.“

Peter rozhodil rukama.

„Ale proč?“

„To už vám musejí říct oni. Ozvou se vám velmi brzo, tak jsem vám to přišel říct, než s vámi navážou kontakt. Budete tím pádem předem varován... a vyzbrojen.“

KAPITOLA 3

Nebezpečnými hosty Claudie Kellnerové byly Lotti Bergsteinová a šestiletá Anna. Claudia odhadovala, že zatímco se skrývaly před gestapem, žena přenechávala svoje porce jídla dceři. Na kůži měla skvrny, tahala se za pramínek zplihlých vlasů a ramena se jí v jednom kuse podřízeně choulila.

Stejně zakřiknutě se chovala i dívka – odmítala se pustit matčiny ruky a hlavu zabořila do kabátu bez knoflíků. Zblízka bylo cítit, jak obě po té době strávené v lesích páchnou.

Claudia je zavedla do koupelny, aby se trochu umyly, ukázala jim svou maličkou lékárníčku s krémy a náplastmi a vydala se sehnat nějaké oblečení: svetřík, lepší kabát, nějaké čisté spodní prádlo. Jejich předchozím bydlištěm byla kartonová krabice pod stromy v parku. A ještě předtím? Neptala se.

K večeři se podávaly fazole, ovesná kaše a dalamančky, to nejlepší, co Claudia mohla vykouzlit ze svých zásob v chladné kredenci

s porcelánovou poličkou. Byt tvořila jedna velká místnost ve tvaru písmena L s maličkou kuchyňkou a koupelnou. Moc se toho dohromady nedalo, ale z nějakých volných dek se podařilo vytvořit provizorní postel.

Zadumaně si prohlížela matku i dítě. Není dobré příliš vyzvídat – čím méně toho víte, tím lépe –, ale Claudia se prostě nedokázala chovat odtažitě. Instinkt jí velel s nimi soucítit. Jak vyplynulo z předchozího rozhovoru, Lottina manžela sebrali při nočním zátahu, ale byl prozíravý – manželka a dítě byly připraveny a schovaly se za falešnou stěnou velké těžké skříně. Od té doby jsou na útěku.

Claudii znepokojoval ženin zbědovaný stav – skvrny, boláky, zapadlé oči, shrbený postoj – a taky to dítě. Přes nejlepší snahu se dívka uzavřela do své ulity a nekomunikovala. Claudia se kvůli tomu cítila provinile. Měla by se přestat litovat, uvažovala, měla by být vděčná za svůj relativně luxusní život: má čisté oblečení, přiměřeně jídla, má koupelnu, záchod, zastává společenské postavení. Pluje nad oficiální hladinou – je „běžný“ občan. Nabádala sama sebe, aby se chovala tak, jak hlásá ve třídě: pomoci a podpořit ty, kteří mají méně štěstí. Tohle se nikde jinde ve škole neučilo.

Soucit si ale vybral svou daň. Claudia se celou noc převalovala a starosti jí nedopřály klidu. Před donašeči nebyl nikdo v bezpečí. Riziko bylo obrovské. Sousedí špehovali sousedy, jeden kolega druhého, děti udávaly své rodiče. Tomu obyvateli bloku, který do všeho strkal nos, stačil i nejmenší náznak něčeho neobvyklého. Frau Netzová žila na konci ulice. Jako jediná ze všech měla v bytě telefon a všichni věděli proč. Stejně jako ostatní *Blockwarts*

disponovala oficiálním právem vstoupit do každé domácnosti – údajně proto, aby ověřila přítomnost hořlavin, kdyby došlo na bombardování. A ta stará babizna se před několika týdny vnuťtila i do Claudiina bytu, předstírala, že si odškrtává ve svém seznamu zakázaných položek, nahlížela do skříněk a jejímu nestydatému šmejdění nic neuniklo.

Kdyby se zjevila znovu, byla by to katastrofa.

Spánek nepřicházel. Claudia se potila, nebyla schopná se uklidnit, povolit ten uzel v žaludku. Co kdyby někdo její hosty zahlédl oknem? Těžké, přerývané, namáhavé oddechování z druhé strany místnosti rovněž naznačovalo, jak špatně je na tom žena zdravotně. Potřebovala lékaře. Dostat se k němu ale bylo bez šance! Věděla, že „ponorky“ hodně trpí hladem a v podstatě žijí jako zvířata, neustále se bojí odhalení. Ale nikoho ještě nenašli mrtvého. Žádný majitel domu nechtěl vysvětlovat, jak se u něj ve sklepeš ocitlo tělo. Důsledky toho všeho děsily Claudii natolik, že nedokázala usnout. A tak nakonec vstala a bosa se plížila bytem: na záchod, do kuchyně, k oknu. Náhle jí připadalo, jako by se byt proměnil ve vězení, v past, už ne v její útočiště po náročných dnech ve škole. Znovu pomyslela na Drexlerovy tirády ve sborovně. Stačilo, že se kvůli své profesi musela zapsat do strany, že musela chodit do Hnědého domu na Brienner Strasse, aby splatila dluhy. Právě tehdy, když kráčela po cestičce kolem té divočiny, zahlédla mezi kapradinami dětské obličejíky. Teď hledala něco, čím by si uklidnila nervy, ale našla jenom mléko.

Brzo ráno se konečně rozhodla. Může se pouze chovat normálně, jít učit a varovat onu dvojici, aby zůstaly tiše jako myšky a držely se dál od oken. Musejí si nastavit pravidla.

Claudia sice zpočátku trvala na tom, že se u ní matka s dcerou zdrží jen jednu noc, ale zjistila, že je výjimečně složité poslat je, ať si jdou svou cestou, ačkoliv riziko hodinu od hodiny narůstalo. Ve škole prožívala muka – nutila se chovat normálně, nedat najevo ani náznak úzkosti, vyrovnávat se s těmi náročnými vztahy všude kolem sebe, a přitom věděla, že u ní doma se schovává Lotti a její dítě. Claudia se omluvila z jídelny. Nedokázala nic pozřít. Věděla, že nejmenší zaváhání doma by Frau Netzovou vybudilo k akci. Mrzutě pomyslela na *Blockwart*. Tu malou osůbku opilou mocí, kterou získala nad lidmi, kteří by ji jinak bez povšimnutí míjeli na ulici. Z tohoto světa se stávala nemocná společnost kontrolovaná podle chuti Drexlera, Netzové, slabého ředitele a poddajných a netolerantních kolegů?

Školní agónie se protáhla i do druhého dne. Jak by mohla tu zužouzenou dvojici poslat pryč? Claudia si uvědomovala, jak se ve třídě nedokáže soustředit, a u školní brány zahlédla varovný pohled Frau Schmidtové, ale nenaskytla se příležitost jí něco vysvětlit. Obě dobře věděly, že ve skupině si člověk musí dávat pozor na pusy.

Úzkost ji ochromovala. Dnes večer to bude muset Lotti říct. Po setmění musejí odejít – ale sama netušila, jak ustojí tak zoufalé loučení. Lepší oblečení, jídlo a samozřejmě trochu peněz, ale komu by ty dvě mohla předat? V tomhle městě neměla žádné přátele.

Večer ji ovšem opustila silná vůle a došla jí slova.

Stalo se to až třetího rána.

V pět hodin návštěvnice ještě spaly, zatímco Claudia se oblékla a postavila na sporák trochu vody na kávu. Někdo zaklepal

na dveře. Její ruka se lžičkou se zastavila v půlce míchání. Kdo by chodil v tuhle hodinu?

Polkla a po špičkách se vydala k oknu. Odtáhla záclonu jen na škvírku.

Frau Netzová? Ne, ještě něco horšího.

Policista. Strážník oblečený v zelené uniformě pořádkové policie a s napoleonskou čáčkou na hlavě.

Claudia pustila záclonu, svezla se na podlahu a zavřela oči. Připadala si jako zbitá.

Nechat se odhalit tak brzy. Tohle byla pohroma pro ně pro všechny.

Dočasně ztuhlá a neschopná pohybu ležela na podlaze a na klepání nereagovala.

Měla by předstírat, že je venku? Schovat se? Odmítnout otevřít a doufat, že odejde? Claudia se ohlédla za sebe, spatřila vytřeštěný výraz Lotti Bergsteinové a její dcerky, jak vykukují zpoza provizorních lůžek, a rozhodla se, že utéct by nebylo praktické. Jak daleko by se asi dostaly? U zadních dveří je bezpochyby přichystaná celá policejní jednotka.

Polkla, naznačila Lotti, aby se stáhla z dohledu, pak neochotně položila ruku na kliku. Stále ještě váhala, stále se třásla. Mělo to v tomhle okamžiku všechno skončit?

Další zaklepání. Všimla si, že není hlasité, není to bušení. Skoro jako by přišel pošťák nebo pán na odečet plynu. Tohle klepání nevyžadovalo, aby okamžitě otevřela, jinak že dojde na železnou palici.

Claudia se nadechla. Věděla, že před policií nikdy nesmíte ukázat strach. Už to jednou zvládla, tehdy v Praze, a kdo by mohl zapomenout na ty traumatické výjevy na Wilsonově nádraží těsně před válkou, kdy se děti posílaly pryč ze země? Ale jednat s důstojníky gestapa z oficiální pozice bylo něco docela jiného než zamlouvat, že ukrývá uprchlíka. A ne jednoho, rovnou dva! Začala si vymýšlet příběh: *Není to Židovka, je to moje sestřenice z venkova*. Ale kolik času by jim to dalo – když šlo o ženu bez dokladů, která vypadá, jak vypadá?

Znovu vykoukla špehýrkou. Policista měl na sobě neposkvřenou uniformu s ostrými puky na kalhotách, ale netvářil se nijak agresivně. Žádné špulení rtů, žádný zjevný náznak nepřátelství, žádné upjaté mračení nebo opovržlivý výraz. Ruka se jí vznášela nad klikou. Neotevřít znamenalo jen odložit nevyhnutelné, nebo ještě hůř, ale otevřít... to působilo jako vrhnout se střemhlav z útesu. Mozek jí nařizoval, že musí otevřít, ale prsty se vzpíraly pohybu. Myslí jí probleskl matčin obličej a slib, který jí dala: nevystavovat rodinu nebezpečí. V tom okamžiku zatoužila po uklidňujícím, bezpečném a známém rodinném hnízdě.

Ale pak přišlo náhlé odhodlání. Tohle musela udělat sama pro sebe. Zhluboka se nadechla, zadržela dech a otevřela.

Prohlédla si postavu na prahu. Její první dojem: překvapení, že je sám. A neměl nic v ruce. Žádný pendrek, pouta ani cár papíru.

„Fräulein Kellnerová?“ zeptal se jemným, až zdvořilým hlasem.

„Ano?“

„Claudia Kellnerová?“

„Přesně tak.“ Vytáhne teď to svoje lejtstro, nějaký zatykač? Nařízení, aby šla s ním do...

„Mám pro vás vzkaz.“

„Vzkaz?“ Nedůvěřivost musela z jejího hlasu přímo křičet. A následující události její zmatek ještě posílily.

Muž se usmál.

„Ano, vzkaz,“ řekl. „Byla byste tak hodná a zavolala ještě dnes ráno před odchodem do práce do depa?“

„Do depa?“

„Do železničních dílen, určitě to znáte, ten sklad součástek na severní straně kolejí. Na té vzdálenější straně pod tunelem. Ptejte se po paní Schmidtové. Ráda by si s vámi promluvila.“

Její překvapení bylo určitě i nadále patrné. Možná dokonce pootevřela ústa, říkala si později. On se v té chvíli odvrátil, stále s úsměvem, a cestou zpátky na ulici dodal:

„To je všechno.“

Sledovala ho, jak odchází směrem ke Karlsplatzu a velké policejní stanici na Ettstrasse – stále samotného – a najednou měla dojem, že i jeho oči k ní vyslaly nevyřčený vzkaz. Odehrálo se to jenom v jejích představách, nebo ho odhadla správně? *Nepanikařte, všechno je v pořádku.*

Policista v čáce odešel a Claudia se sesula na gauč, zhluboka dýchala a snažila se zklidnit bušení srdce.

To je všechno, řekl, než se vydal směrem do centra města. Ale rozuměla mu dobře? Že by neměla panikařit?

Lotti Bergsteinová se na ni dívala, ale nevyptávala se. Třesoucí se ruce hovořily za ni – očekávala to nejhorší.

„Já nevím,“ promluvila Claudia, „řekl mi, ať někam zavolám, opravdu nevím, proč nebo kvůli čemu.“

Odvozovala Claudia z mužova výrazu až moc? Koneckonců policisté nefungovali jako poslíčci. Daly se očekávat otázky, rozkazy nebo i zatčení – ale vzkazy ne. Byl to jenom trik? Snaha vylákat ji ven, aby ji mohli zatknout na ulici? Ale proč by si to takhle komplikovali? Vždyť normálně se zatýkat nijak nestyděli.

„Opravdu nevím,“ opakovala.

Lotti a její dcera se schoulily do klubíčka v rohu místnosti. Dvě vystrašené uprchlice v očekávání dalšího klepání na dveře. A tehdy se Claudia nejvíc v životě přiblížila katastrofě. Během všech svých aktivit tehdy v Praze, kdy pomáhala nakládat židovské děti do *Kindertransportů* před evakuací do Anglie, se ani jednou nebála, že ji zatkne gestapo. Její role si tehdy vysloužila oficiální souhlas, i když udělený neochotně: pomoc při evakuaci. Tenkrát považovala tajnou policii za banalitu. Tajná? To bylo k smíchu, všichni věděli, kdo to je. Pár zjevných lotrů, další společenší odpadlíci, kteří se sami ukrývali před úřady. Nikdo z nich nevyňikal zvláštním intelektem. Jedině *Kriminalrat* měla mozek, před kterým bylo radno mít se na pozoru, ale dnešní nepříjemné setkání vypadalo docela jinak. Představoval ten uniformovaný policista na jejím prahu nějaké riziko? Udal někdo její „ponorky“?

Znovu promýšlela, co dál. Ignorovat ten vzkaz? Běžet tam? Zmizet jako další ilegální osoba? Ale pak jí dodal sebevědomí ten mírný policistův úsměv. Myslela si o sobě, že dokáže odhadnout povahu člověka, a tušila, že správně porozuměla jeho nevyslovenému ujištění. Po několika minutách se rozhodla svému úsudku důvěřovat.

„Zůstaňte tady a držte se od oken. Zjistím, o co tady jde,“ řekla Lotti s dcerkou a uvázala si na hlavu šátek. Věděla, že venku na ulici musí zůstat anonymní, nenápadná. Potřebovala zakrýt ty tmavé vlasy, které často přitahovaly obdivné pohledy. V dospívání ji moc bavilo chodit do kina, obdivovala Lilian Harvey, angloněmeckou hvězdu Hollywoodu i německé kinematografie, a hodně lidí tvrdilo, že je jí podobná. Úzkostlivě se rozhlédla kolem sebe a pohled jí uvízl na Lottině hnědém kabátě s chybějícími knoflíky. Nadechla se a přemáhala nechť k zápachu, který se v tom kusu oděvu držel.

„Můžu si ho na půl hodiny půjčit?“ ukázala na kabát.

Pak ověřila, že se venku na ulici nikdo nepoflakuje, a vyrazila směrem k železničnímu depu. Bylo to jen pár set metrů od bytu a musela kráčet těsně podél neuvěřitelně vysoké zdi z červených cihel, než se dostala ke vchodu. V depu pracovaly stovky lidí, opravovaly se lokomotivy, vagóny i další kolejová vozidla a ona doufala, že tam projde jako prostě jen další spěchající dělnice. Zahнула do velikých černých ocelových vrat a přešla přes prostranství dlážděné otlučenými kostkami se skvrnami od oleje, kde se válely různé vozíky bez koleček, hromada rozbitých pražců a jeden vagón, kolem kterého stáli tři muži hluboce zabraní do rozhovoru.

Málem zakopla o dlažební kostku a jeden z těch tří se otočil a pohlédl jejím směrem. Na okamžik se zalekla obdivného pohvízdnutí, nevíтанé pozornosti, ale staromódní šátek s hnědým kabátem se ukázaly jako dobrá kombinace, díky níž se změnila v pouhou další nezajímavou položku v lidském inventáři.

Muž odvrátil pohled a pokračoval v rozhovoru.

Prošla pod obloukem, na němž bylo do kamene vytesáno DR, zkratka pro *Deutsche Reichsbahn*, a vstoupila do dlouhého tunelu těsně pod kolejemi, který vedl do skladu součástek. Desatery koleje vedly ven z *Hauptbahnhof*, hlavního městského nádraží, a pro Claudii bylo záhadou, proč společnost *Reichsbahn* skladuje všechny součástky a náhradní díly na druhé straně kolejíště. Vydala se zeleně obloženým tunelem. Připadala si zranitelná a přemýšlela, jaké vysvětlení by nabídla, kdyby ji někdo prověřoval. Tenhle problém rychle zmizel. Ocelové stropní nosníky byly těsně pod úrovní kolejí. Jak nahoře projížděly vlaky, dunivý hřmot kol se rozléhal a vibroval celou chodbou. V tak ohlušujícím rámusu by nikdo nezvládl něco vysvětlovat, natož zaslechnout.

Poblíž severního konce tunelu bylo několik dveří, ale ani jedny nebyly označené. Na konci vyšplhala po rampě, obklopila ji atmosféra rozpadu a rozeznala shluky křoví a mladých vrbiček, místo, kterému se říkalo Bludiště. Jen jedna budova vypadala, že ji někdo využívá. Došla až k ní, otevřela dveře a zažila druhý šok toho dne.

„Eriko, to jste vy!“

Za pultem stála ta matka, se kterou mluvila u vrat školy, ve vybledlém světlehnědém pracovním plášti.

„Pojďte sem dozadu,“ vyzvala ji Erika Schmidtová a pokynula jí směrem za pult.

Claudia si přitiskla dlaň k ústům.

„Nenapadlo mě si vás s tím spojit.“

Erika ji zavedla do rohu, kde bylo místo tak akorát na dvě židle a malý stoleček. „Takhle to dopadne, když máte to nejobyčejnější příjmení.“

Každá usedla na krajíček židle a vzájemně se prohlížely. Claudia se vzpamatovávala z překvapení, šoku, strachu a ne zrovna malého rozhořčení.

„Co se to děje? Ten policista...“ Zavrtěla hlavou. „Myslela jsem...“

„Vím, co jste si myslela. Promiňte, jestli vás to vyděsilo, ale je to nejlepší posel, jakého mám.“

Claudia znovu zavrtěla hlavou.

„Policista jako posel? Od vás? Jak to?“

„Je jedním z nás.“

„Z nás?“

„Z nás, kteří nejsme jako oni.“

Obě ženy, které si předtím tak nenuceně povídaly u školní brány, se na sebe nyní v tichosti zkoumavě dívaly. V Claudiině hlavě vyzváněly varovné zvony. Znělo to jako nebezpečný rozhovor. Vypadalo to jako nebezpečné místo. Claudia upírala pohled na druhou ženu a najednou ji viděla v jiném světle. Snažila se porozumět náznakům ve výrazu Eričiny tváře, které by vysvětlily tento nečekaný zvrat. Pak sklopila pohled k maličkému kovovému stolku v rohu téhle divné budovy. Co bylo tohle místo zač? Sklad součástek? Vypadalo to jako něco mezi skladem a dílnou. Vybavila si rozhovor s Erikou u školních vrat – opatrně probíraly stejná témata: děti, škola, hodiny. Vágní rozhovor o drobných obličejících, které vídaly probleskovat v Bludišti. Pak potvrzení, stopy skrytého života někde tam. Náznaky, ale bez vysvětlení. Takže kam se tenhle rozhovor ubíral?

Erika prolomila dlouhé ticho.

„Vím, co děláte,“ promluvila tiše.